

24/01/2013

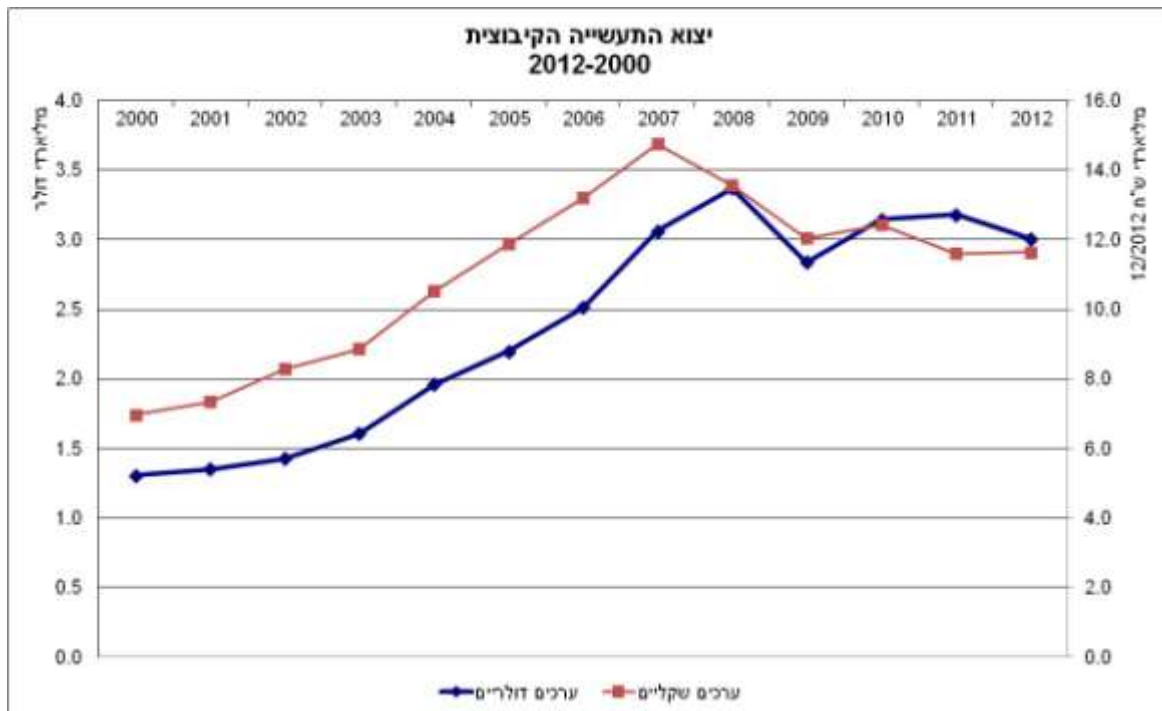
יצוא התעשייה הקיבוצית- סיכום שנת 2012

א. כללי

בשנת 2012 ייצאה התעשייה הקיבוצית בסכום כולל של 3 מיליארד דולר, 11.6 מיליארד ש"ח (במחירי 12/12). נתונים אלה משקפים ירידה של 5% בהיקף היצוא הישיר של התעשייה הקיבוצית, בהשוואה ל-2011 בערכים דולרים. בערכים שקליים מנוכי מדד המחירים לצרכן נרשמה יציבות.

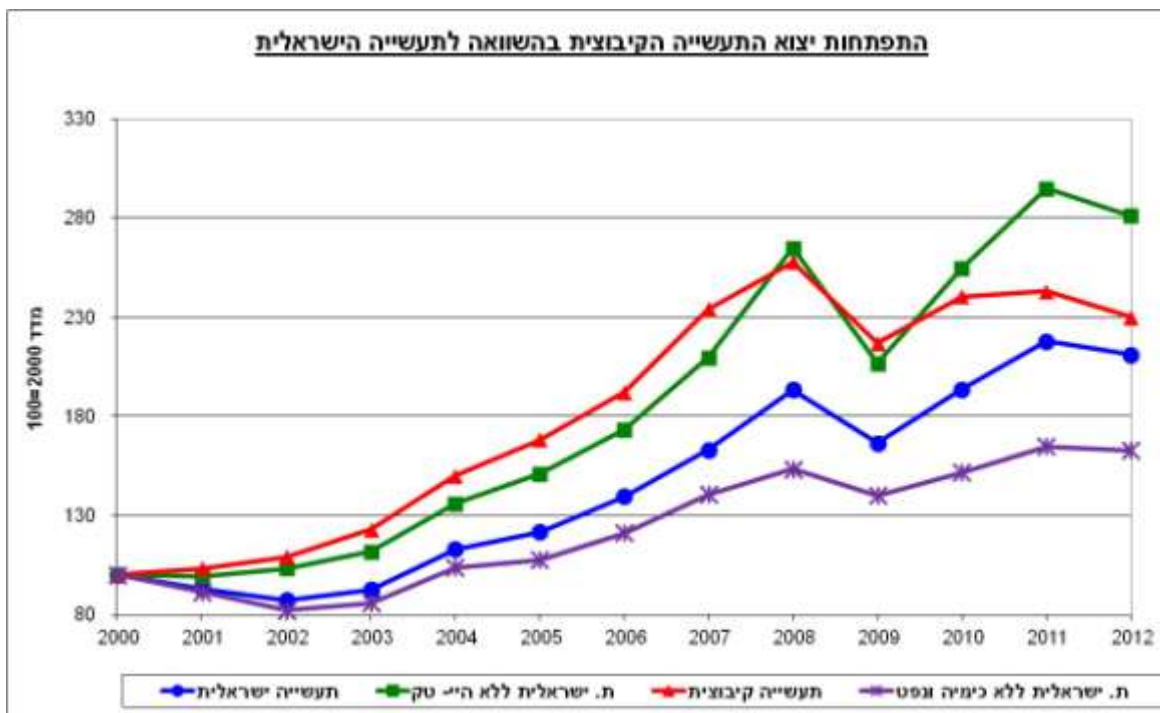
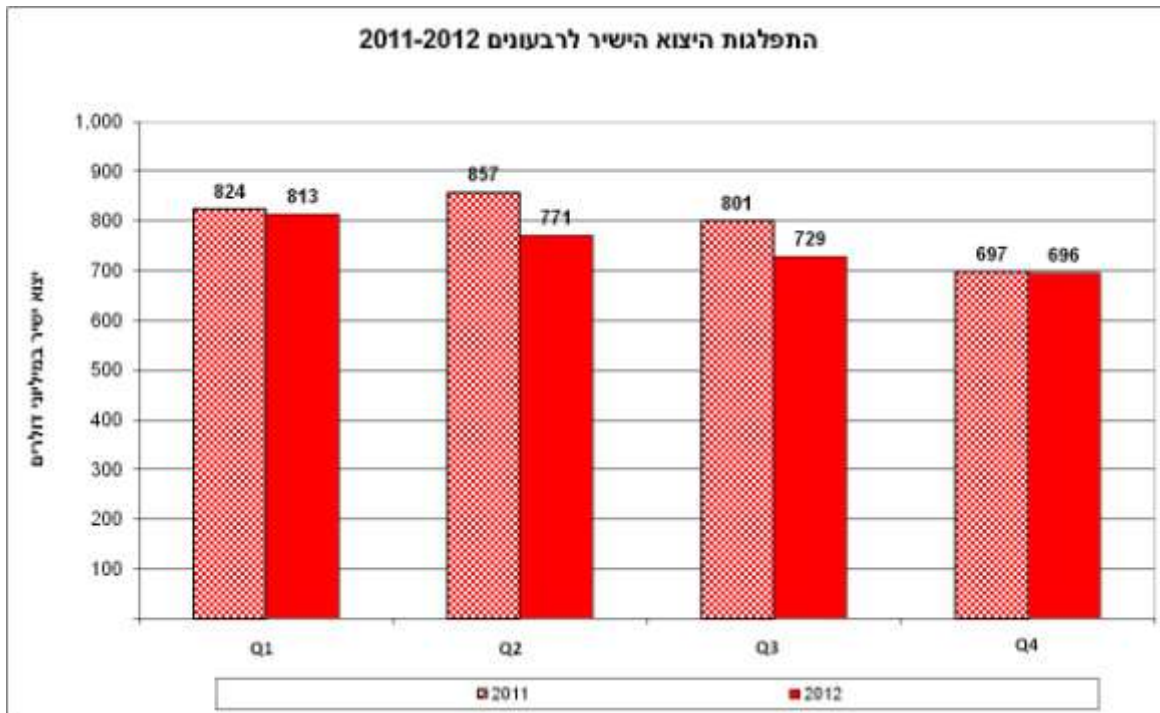
הניתוח בדו"ח זה מתייחס ליצוא ישיר בלבד ואינו כולל יצור חו"ל המתקיים ע"י חלק ממפעלי התעשייה הקיבוצית. בשנת 2011 הסתכמו המכירות הנובעות מפעילות ייצור בחו"ל ב-2.1 מיליארד דולר. על פי הערכת האיגוד בשנת 2012 חל גידול קל בהיקף המכירות מפעילות חו"ל¹.

בחלק מהענפים בתעשייה הקיבוצית ישנו מפעל דומיננטי, אשר קצב הגידול והיקף פעילות היצוא שלו, הם בעלי השפעה מכרעת על תוצאות הענף כולו. הענפים שבהם התקיימה תופעה זו בשנת 2012 הם: פלסטיק וגומי, מחצבים וחומרי בניה, אופטיקה וטקסטיל.

¹ נתונים סופיים צפויים להתפרסם בספטמבר 2013 במסגרת הדוח השנתי של איגוד התעשייה הקיבוצית לשנת 2012.

בחינת הנתונים בחתך רבעוני, מצביעה על שונות בין הרבעונים. עיקר הירידה נרשמה ברבעונים 2 ו-3: Q2 (-10.1%); Q3 (-9.0%)². הירידה הכוללת מושפעת בעיקר מענפי מתכת ומכונות, פלסטיקה וגומי, חשמל ואלקטרוניקה.

² בערכים דולריים ביחס לרבעונים המקבילים ב-2011

גם היצוא התעשייתי של מדינת ישראל³ רשם נסיגה: -4.6% בערכים דולרים, ו-8% נסיגה ראלית מצטברת, בערכים שקליים מנוכי מדד מחירי היצוא⁴. התעשייה הקיבוצית כמעט ואינה פעילה בענפי ההיי-טק והכימיה, שמהווים 64% מהיצוא של מדינת ישראל. ענפים אלה שהיו אחראיים למרבית הגידול ביצוא התעשייה הישראלית בשנת 2011, רשמו בנת 2012 ירידה של 3.5% בערכים דולריים.

ב. ניתוח ענפי⁵

פלסטיקה וגומי- בשנת 2012 הסתכם יצוא ענף הפלסטיקה הקיבוצי ב-1.56 מיליארד דולר. יצוא הענף מהווה 52% מיצוא התעשייה הקיבוצית. השינויים בהיקף היצוא הישיר של ענף זה הם בעלי משקל מכריע להשתנות היקף היצוא של כלל התעשייה הקיבוצית. בשנת 2012 הצטמצם יצוא ענף הפלסטיקה הקיבוצי ב-7.9%. עיקר הירידה נרשמה ברבעונים השני-14.3% והשלישי-11.2%. ברבעון האחרון נבלמה הצניחה, ונרשמה ירידה של פחות מ-1% ביחס לרבעון המקביל ב-2011. בחינת פעילות הענף בחתך יעדים מצביעה על ירידה של 11% ביצוא לצפון אמריקה ושל 8% ביצוא לשוק האירופי המשותף. משקלם של שני יעדים אלה מסך היצוא של הענף ירד מרמה של 73% בשנת 2010, לרמה של 61% בשנת 2012. בניתוח נתוני היצוא של ענף הפלסטיק והגומי יש להיות ערים לשתי נקודות:

1. היקף פעילותו הגדול של פלסן סאסא, משפיעה על התוצאה הכוללת של הענף.
 2. פעילות חו"ל בענף הפלסטיקה הקיבוצית היא רחבה. קיימת הסטת פעילות מיצוא ישיר ליצור בחו"ל. מכאן ניתן להניח ששיעורי השינוי הנ"ל אינם מבטאים את מלוא התרחבות הענף בשווקי היצוא.
- ענף הפלסטיקה והגומי בתעשייה הישראלית רשם ירידה של 2.7% בערכים דולרים⁶, ועליה של 5% בערכים שקליים.

מזון ומשקאות- היקף היצוא של הסקטור הקיבוצי בענף המזון והמשקאות נותר בשנת 2012 ללא שינוי משנת 2011: 464 מיליון דולר, 49% מסך היצוא של הענף בתעשייה הישראלית. הניתוח הרבעוני מצביע על עליה בשני הרבעונים הראשונים, ונסיגה קלה בשני הרבעונים האחרונים. יצוא ענף המזון בכלל התעשייה הישראלית רשם יציבות דומה.

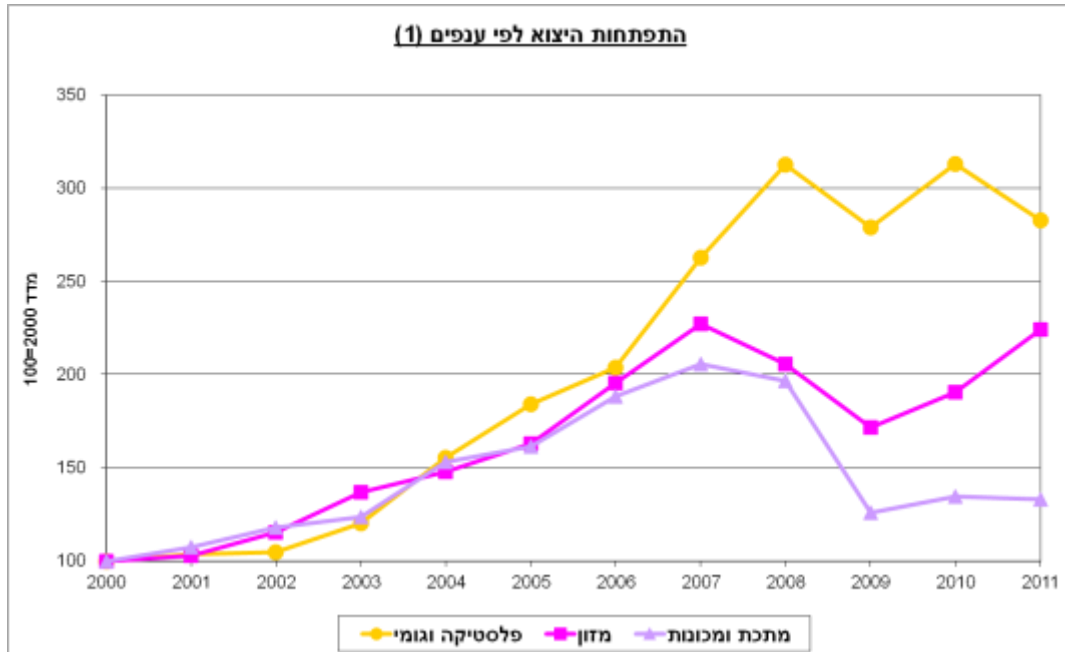
מתכת ומכונות- הענף מתאפיין מזה מספר שנים בתנודתיות גדולה בשינוי שעורי היצוא. בשנת 2012 היה היקף היצוא ישיר של הענף 226 מילון דולר, ירידה של 8.4% ביחס לשנת 2011. הירידה שנמשכה לאורך כל השנה, הלכה והתמתנה, משיעור ירידה של 12.6% ברבעון הראשון, עד לרמה של 2.9% ברבעון האחרון של ביחס לרבעונים המקבילים ב-2011-2012. בתעשייה הישראלית רשם ענף מוצרי המתכת ומתכת בסיסית ירידה של 11.1% בהשוואה לאשתקד.

³ ללא יהלומים

⁴ פי אומדנים של המחלקה למחקר כלכלי ואסטרטגיה בתאחדות התעשיינים.

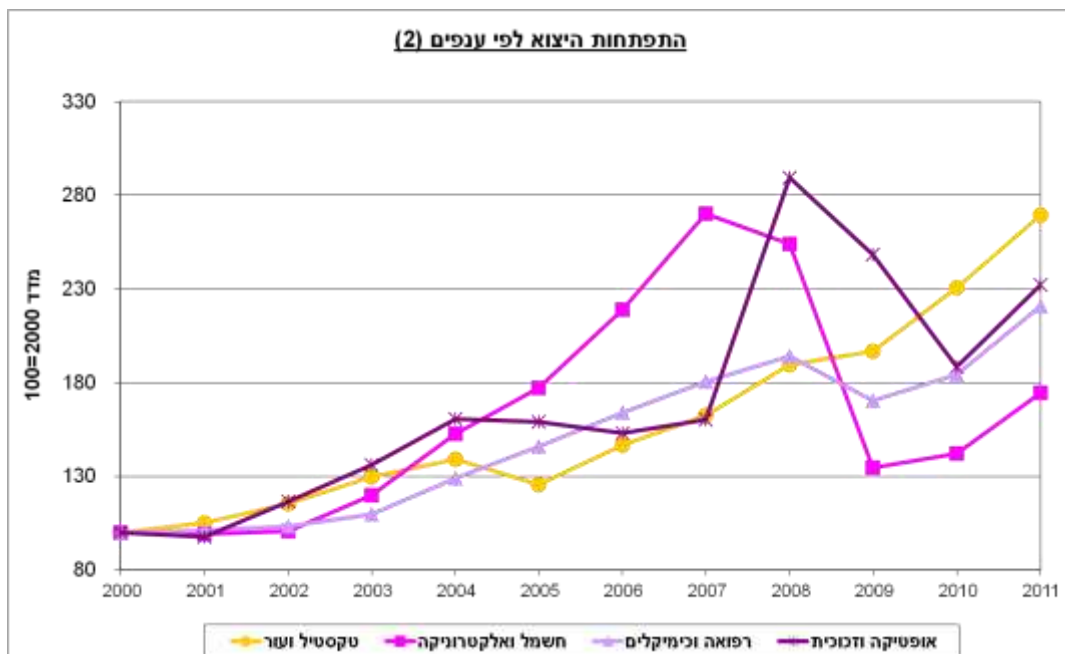
⁵ הניתוח הענפי של היצוא ע"י מחלקת סחר חוץ של הלמ"ס נעשה על פי פריט יצוא, לעומת הניתוח של איגוד התעשייה הקיבוצית הנעשה על פי שיוך ענפי של המפעל. בשל הבדלי המתודולוגיה יש להתייחס להשוואה לתעשייה הישראלית ברמה ענפית בזהירות מרבית.

⁶ בתעשייה הישראלית פלסן אינה מסווגת לענף הפלסטיקה.

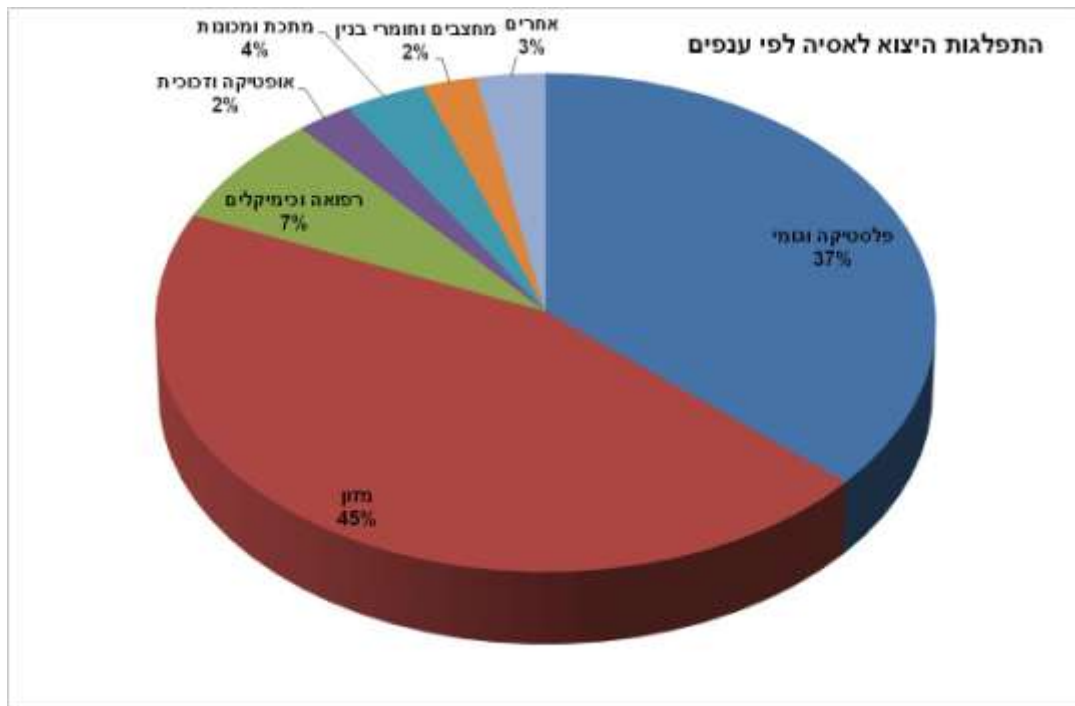

מבין הענפים הקטנים בלטו בעליות ענף אופטיקה וזכוכית שרשם גידול של 16.2%, וענף מחצבים וחומרי בנין 18.1%. ירידות חדות נרשמו בענף חשמל ואלקטרוניקה- 13.9%, ובענף דפוס נייר וקרטון- 8.5%.

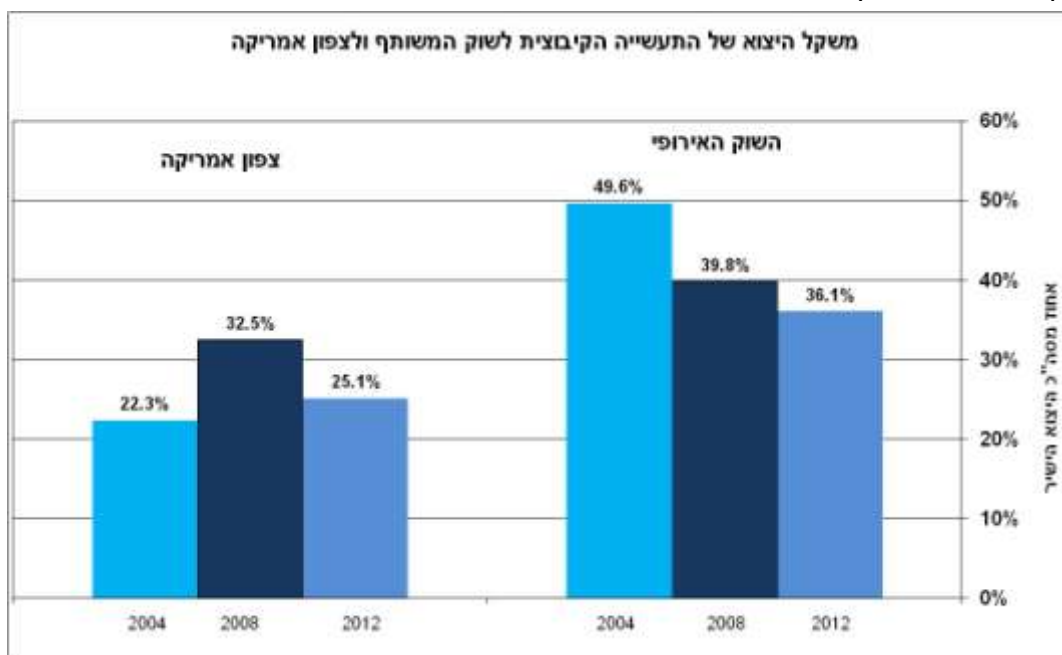
בהתייחס לניתוח הענפי, חשוב להדגיש שקיימים מספר ענפים שבהם פעילותו של מפעל גדול משפיעה באופן מוחלט על תוצאות הענף. בנתוני היצוא של שנת 2012 ניתן, כאמור, להצביע על תופעה זו בארבעה ענפים: פלסטיקה וגומי, מחצבים וחומרי בניין, טקסטיל ועור, ואופטיקה וזכוכית. השינויים הנראים בגרף בנתוני ענף אופטיקה וזכוכית נובעים גם משינויים בשיטת הרישום של אגף המכס ולא רק משינויים בפעילות הענף.

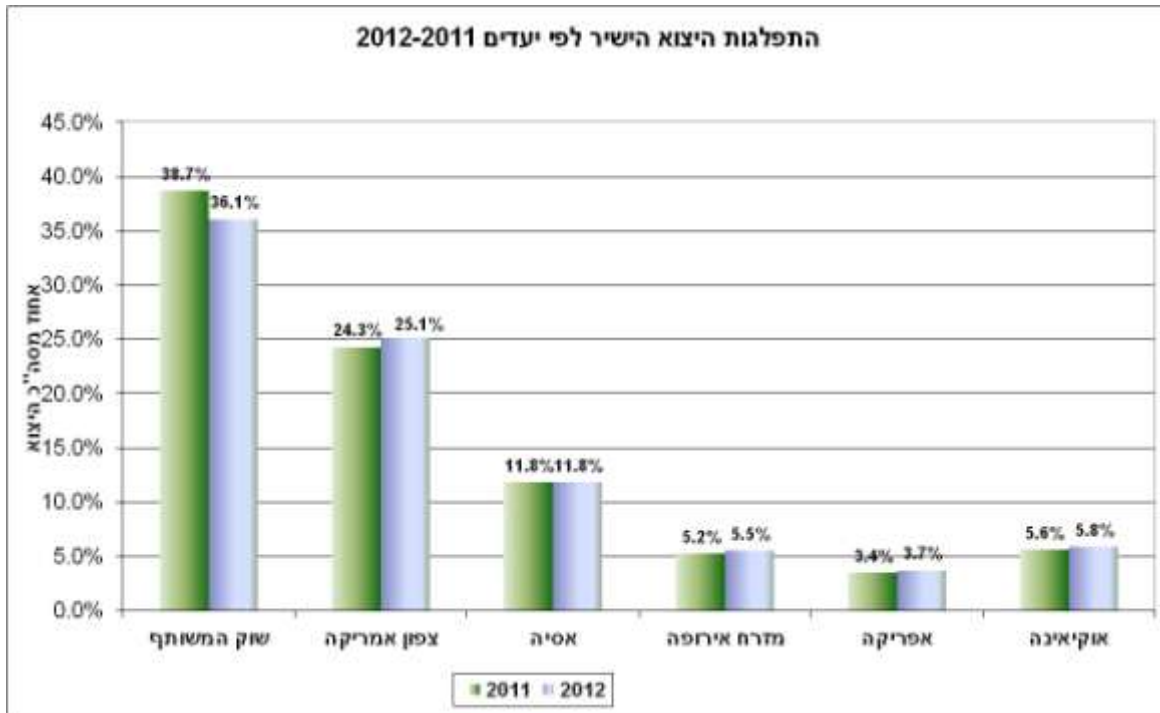
ג. ניתוח על פי שווקי יעד
 בשנת 2012 נרשמה ירידה בהיקף היצוא הישיר של התעשייה הקיבוצית לכלל היעדים למעט מרכז ודרום אמריקה. עיקר הנסיגה נרשמה ביצוא לשוק המשותף 11.7% (144 מיליון דולר). נסיגה של 5.2% נרשמה ביצוא לאסיה, היעד השלישי בגודלו של התעשייה הקיבוצית.

היצוא לשוק לצפון אמריקה רשם נסיגה של 2.0%, וזאת בהמשך לנסיגה של 31% בשנת 2011. בשנים האחרונות ניכרה מגמת שינוי בחלוקת שווקי היעד של התעשייה הקיבוצית. משקלו של השוק האירופי המשותף היה בירידה, ואילו משקלו של היצוא לצפון אמריקה היה בעלייה. גורם מרכזי בשינוי זה היה התקשרות חוזיות עם צבא ארה"ב. בשנתיים האחרונות, בעקבות סיומן של חלק ניכר מהתקשרויות אלה חזר משקלו של היצוא לצפון אמריקה לרמתו בשנת 2006 - 5%-24. משקלו של השוק האירופי המשותף עמד בשנת 2012 על 36% לעומת 50% בשנת 2004.

מתוך היצוא התעשייתי הכולל של ישראל חלקה של צפון אמריקה הוא 26%, השוק המשותף 31% ואסיה 21% (לעומת 19% בשנת 2011).

לוח 1: יצוא התעשייה הקיבוצית והישראלית בשנים 2000-2012 דולרים שוטפים

שנה	תעשייה קיבוצית		תעשייה ישראלית- סה"כ		ת. ישראלית ללא היי-טק	
	מיליוני דולר	% שינוי	מיליוני דולר	% שינוי	מיליוני דולר	% שינוי
2000	1,308	2.1%	21,005	27.9%	11,342	9.6%
2001	1,351	3.3%	19,562	-6.9%	11,264	-0.7%
2002	1,428	5.7%	18,309	-6.4%	11,705	3.9%
2003	1,607	12.6%	19,450	6.2%	12,683	8.4%
2004	1,961	22.0%	23,731	22.0%	15,406	21.5%
2005	2,198	12.1%	25,566	7.7%	17,126	11.2%
2006	2,513	14.3%	29,336	14.7%	19,612	14.5%
2007	3,061	21.8%	34,276	16.8%	23,776	21.0%
2008	3,372	10.1%	40,634	18.6%	30,041	26.4%
2009	2,837	-15.9%	34,968	-13.9%	23,435	-22.0%
2010	3,146	10.9%	40,678	16.3%	28,895	23.2%
2011	3,180	1.1%	45,752	12.5%	33,438	15.7%
2012	3,008	-5.4%	44,313	-3.1%	31,888	-4.6%

אחוז השינוי הוא ביחס לשנה קודמת

לוח 2: יצוא התעשייה הקיבוצית לפי ענפים בשנים 2007-2012 מיליוני דולרים שוטפים

2012	2011	2010	2009	2008	2007	
1,559	1,692	1,856	1,654	1,853	1,559	פלסטיקה וגומי
464	465	391	352	422	466	מזון
226	247	248	233	363	379	מתכת ומכונות
240	247	209	178	172	147	טקסטיל ועור
107	132	104	98	185	197	חשמל ואלקטרוניקה
117	117	97	89	102	95	רפואה וכימיקלים
193	173	147	124	142	118	מחצבים וחומרי בניה
69	63	51	67	78	43	אופטיקה וזכוכית
25	29	31	31	37	36	דפוס ניר וקרטון
9	16	13	11	19	20	אחרים
3,008	3,180	3,146	2,837	3,372	3,061	סהכ יצוא מפעלים קיבוציים

אחרים: עץ, רהיטים, נוי, אומנות שרותי תעשייה.

לוח 3: אחוזי שינוי דולרי לפי רבעונים 2011-12 תעשייה קיבוצית

סה"כ שנתי	Q4	Q3	Q2	Q1	
-7.9%	-0.9%	-11.2%	-14.3%	-3.7%	פלסטיקה וגומי
-0.2%	0.0%	-2.3%	-1.4%	2.8%	מזון
-8.4%	-2.9%	-6.3%	-11.2%	-12.6%	מתכת ומכונות
-18.5%	-35.6%	-20.6%	-25.4%	-0.2%	חשמל ואלקטרוניקה
-2.9%	0.8%	-4.7%	0.1%	-7.3%	טקסטיל ועור
9.6%	47.3%	-39.0%	-10.2%	82.6%	אופטיקה וזכוכית
0.7%	11.8%	-2.6%	-0.5%	-4.4%	רפואה וכימיקלים
11.5%	10.7%	6.8%	10.0%	19.5%	מחצבים וחומרי בנין
-14.0%	1.7%	-19.9%	-25.0%	-10.9%	דפוס ניר וקרטון
-5.4%	-0.2%	-9.0%	-10.1%	-1.3%	סה"כ תעשייה קיבוצית

אחוז השינוי הוא בהשוואה לרבעון המקביל בשנת 2011.

לוח 3: היצוא לפי יעדים

יעד	יצוא ישיר 2012	משקל מסך היצוא הישיר	שינוי ביחס ל-2011 במיליוני דולרים	אחוז שינוי ביחס ל-2011 בערכים דולריים
שוק המשותף	1,085	36.1%	-144	-11.7%
צפון אמריקה	756	25.1%	-16	-2.0%
אסיה	355	11.8%	-19	-5.2%
מזרח אירופה	165	5.5%	-2	-0.9%
אפריקה	111	3.7%	1	1.1%
אוקיאניה	176	5.8%	-3	-1.4%
דרום אמריקה	129	4.3%	9	7.7%
אמריקה המרכזית	102	3.4%	4	4.1%
שאר אירופה	80	2.7%	2	2.0%
אחרים	50	1.7%	-4	-7.7%
סה"כ	3,008	100.0%	-172	-5.4%